

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**  
**МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ**  
**МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО**

**НАРЕДБА № 1 от 19 юли 2017 г.**

**за реда за установяване употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози**

**Чл. 1.** (1) С тази наредба се урежда редът, по който се установява употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози от водачите на моторни превозни средства (МПС), трамваи и самоходни машини.

(2) Наредбата може да се прилага и по отношение на участниците в пътнотранспортни произшествия, които не са водачи по ал. 1.

(3) Употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози се установява чрез използване на технически средства и медицински изследвания. Техническите средства включват и тестове за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози. За целите на медицинските изследвания се извършват и химически и химико-токсикологични лабораторни изследвания.

(4) Техническите средства, с които се установява употребата на алкохол, се определят със заповед на министъра на вътрешните работи, след като бъдат одобрени по реда на Закона за измерванията.

(5) Тестовите, с които се установява употребата на наркотични вещества или техни аналози, се определят със заповед на министъра на вътрешните работи.

**Чл. 2.** (1) При извършване на проверка за установяване употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози проверяваното лице е длъжно да изпълнява точно дадените му от контролните органи по Закона за движението по пътищата разпореждания и указания, освен ако те налагат извършването на очевидно за лицето престъпление или друго нарушение на нормативен акт или застрашават неговите или на други лица живот или здраве.

(2) Неизпълнението на задължението по ал. 1, с което се възпрепятства извършването на проверката, се приема за отказ на лицето да му бъде извършена такава.

**Чл. 3.** (1) При извършване на проверка на място от контролните органи употребата на алкохол се установява с техническо средство, а употребата на наркотични вещества или техни аналози – с тест.

(2) Установяването на употребата на алкохол се извършва с доказателствен анализатор, показващ концентрацията на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишания въздух и отчитащ съдържанието на алкохол в горните дихателни пътища (доказателствен анализатор), или с химическо лабораторно изследване, а на употребата на наркотични вещества или техни аналози – с химико-токсикологично лабораторно изследване, когато:

1. лицето откаже извършване на проверка с техническо средство или тест;
2. лицето не приема показанията на техническото средство или теста;
3. извършената проба с техническо средство или тест е некачествена или невалидна;
4. физическото състояние на лицето не позволява извършване на проверка с техническо средство или тест.

**Чл. 4.** (1) В случаите, когато контролните органи задължително посещават на място пътнотранспортно произшествие, се извършва проверка за употребата на алкохол с техническо средство на водачите на МПС, а при необходимост – и на останалите участници в произшествието. При необходимост на водачите на МПС се извършва проверка с тест или

те се изпращат за медицинско изследване за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози.

(2) При невъзможност да се извърши проверка с техническо средство или тест на място от лицата по ал. 1 се вземат проби от медицински специалист в лечебното заведение, в което са транспортирани за оказване на медицинска помощ или са настанени за лечение.

(3) В случаите по ал. 2 контролният орган незабавно предприема мерки за установяване на участниците в пътнотранспортното произшествие, транспортирани за оказване на медицинска помощ или настанени в лечебно заведение, като посочва на кои от тях да бъде взета проба и попълва и изпраща до лечебното заведение талон за изследване по образец съгласно приложение № 1.

**Чл. 5.** (1) При наличие на външни признаци, поведение или реакции на водачите на МПС за употребата на наркотични вещества или техни аналози се извършва проверка с тест или лицата се изпращат за медицинско изследване.

(2) Резултатът от проверката за употребата на наркотични вещества или техни аналози с тест се попълва в протокол за извършване на проверка за употребата на наркотични вещества или техни аналози, изготвен в три екземпляра по образец съгласно приложение № 2, като първият екземпляр остава за органа, извършил проверката, вторият се прилага към талона за изследване, а третият се предоставя на водача.

**Чл. 6.** (1) При съставянето на акт за установяване на административно нарушение за установена с техническо средство концентрация на алкохол над 0,5 на хиляда и при попълването на протокола по чл. 5, ал. 2 за установяване на наркотични вещества или техни аналози контролният орган попълва и талон за изследване по чл. 4, ал. 3 в три екземпляра, като първият се предоставя на водача, вторият се прилага към акта, съответно протокола, а третият остава за отчет.

(2) В акта за установяване на административно нарушение и в протокола за установяване на наркотични вещества или техни аналози по ал. 1 контролният орган вписва часа и начина на извършване на проверката, вида, модела, фабричния номер и показанията на техническото средство или резултата от теста и номера на талона за изследване. Показанията на техническото средство се вписват в акта за установяване на административното нарушение и в талона за изследване до втория знак след десетичната запетая включително.

(3) В случаите по ал. 1 лицето собственооръчно вписва в талона за изследване дали приема показанията на техническото средство, или теста. Установяване с доказателствен анализатор, медицинско и химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване не се извършва, когато лицето приема показанията на техническото средство, а на лицето не се връчва екземпляр от талона за изследване.

(4) В случай че не приема показанията на техническото средство за установяване употребата на алкохол, лицето избира дали установяването да се извърши с доказателствен анализатор, или с медицинско и химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване. При отказ на лицето да избере един от двата начина на установяване се приемат отчетените показания от техническото средство.

(5) Контролният орган отразява в талона за изследване обстоятелствата по чл. 3, ал. 2, т. 1, 3 и 4, а обстоятелството по чл. 3, ал. 2, т. 2 се отразява от лицето.

(6) Контролният орган връчва на лицето срещу подпис талона за изследване, като вписва:

1. мястото, където да се извърши установяването;

2. срока на явяването – до 45 минути, когато нарушението е извършено на територията на населеното място, в което се намира мястото за установяване с доказателствен анализатор или

за извършване на медицинско изследване и за вземането на кръв и урина за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване, и до 120 минути – в останалите случаи.

(7) Крайният срок за явяване на лицето се определя от контролния орган в зависимост от отдалечеността на мястото за извършване на установяване с доказателствен анализатор или на медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване и възможността за ползване на обществен или друг превоз за отиване до него.

(8) Отказът на лицето да попълни, подпише или да получи талона за изследване се установява с подписа на един свидетел.

(9) При отказ на лицето да получи талона за изследване, при неявяване в определения срок на посоченото място или при отказ за изследване употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози се установява въз основа на показанията на техническото средство или теста.

**Чл. 7.** (1) Когато с техническо средство е установена концентрация на алкохол над 1,2 на хиляда, полицейски орган отвежда лицето до мястото за извършване на установяване с доказателствен анализатор или на медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване.

(2) Когато с тест е установено наличие на наркотични вещества или техни аналози, полицейски орган отвежда лицето до мястото за извършване на медицинско изследване и вземане на биологични проби за химико-токсикологично лабораторно изследване.

**Чл. 8.** (1) Установяването с доказателствен анализатор се извършва от служители на Министерството на вътрешните работи (МВР), преминали специализирано обучение.

(2) Служителите се уверяват в самоличността на изследваното лице и извършват установяването по ал. 1.

(3) В структурите на МВР, в които се извършва установяване на употребата на алкохол с доказателствен анализатор, се води дневник, в който при явяване на лицето се вписват датата и часът на явяване, номерът и датата на издаване на талона за изследване и часът на извършване на установяването с доказателствен анализатор.

(4) Установяването по ал. 1 се извършва в срока за явяване, определен в талона за изследване.

(5) За установяването с доказателствен анализатор служителите по ал. 1 съставят протокол по образец съгласно приложение № 3. Протоколът се издава в два екземпляра, като първият се предоставя на контролния орган, назначил установяването, а вторият остава за съхранение при извършилия установяването.

(6) При обективна невъзможност служителят да извърши установяването с доказателствен анализатор в посочения срок той отразява причините за забавянето и часа на извършването в протокола по ал. 5.

(7) Установяването по ал. 1 се извършва с две поредни измервания от доказателствения анализатор и като краен резултат в протокола по ал. 5 се вписва средноаритметичната им стойност, дадена от доказателствения анализатор.

(8) Към първия екземпляр от протокола по ал. 5 се прилага разпечатката с резултата от измерването.

**Чл. 9.** (1) Протоколът за установяване с доказателствен анализатор се съставя незабавно след извършване на измерването в присъствието на лицето, по отношение на което се извършва установяването. Лицето подписва протокола.

(2) Служителят, извършил измерването, вписва резултата от него в протокола с точност до втория знак след десетичната запетая включително.

**Чл. 10.** (1) Отказът на лицето да му бъде извършено установяване с доказателствен анализатор се удостоверява с неговия подпис и се отразява от извършващия установяването в протокола по чл. 8, ал. 5.

(2) Отказът на лицето да подпише изготвения протокол за изследване се удостоверява с подписа на един свидетел.

**Чл. 11.** Медицинското изследване и вземането на проби за химическо и химико-токсикологично лабораторно изследване се извършва в спешните отделения на многопрофилните лечебни заведения за болнична помощ и във филиалите на центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП), които се намират извън областните градове.

**Чл. 12.** (1) Медицинското изследване се извършва от лекар, медицинска сестра, акушерка или фелдшер, съответно лекарски асистент.

(2) Лицето по ал. 1, което извършва медицинското изследване и контролира вземането на пробата за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване, е длъжно да се увери в самоличността на изследваното лице чрез документ за самоличност.

(3) В случаите, когато лицето не се придружава от служители на МВР и липсва документ за самоличност, медицинско изследване не се извършва и не се вземат проби за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване.

(4) В случаите по ал. 3 се приемат показанията на техническото средство или теста, с което е установена употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози. В протокола за медицинско изследване като причина за неизвършване на изследването се отразява обстоятелството по ал. 3.

**Чл. 13.** При явяването на лицето за медицинско изследване в амбулаторния журнал на лечебното заведение се вписват датата и часът на явяване, номерът и датата на издаване на талона за изследване и контролният орган, който го е издал, часът на вземане на пробите за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване, а след изпращането им в изследващата лаборатория – и датата на изпращането.

**Чл. 14.** (1) При медицинското изследване медицинският специалист по чл. 12, ал. 1 описва състоянието на изследваното лице, поведенческите му реакции, степента на съзнанието му, както и абстинентните му прояви, когато има такива.

(2) Резултатът от изследването, събраните анамнестични данни за налични заболявания (диабет, епилепсия и др.) и за приетите от изследваното лице лекарствени продукти през последните 24 часа се вписват в протокол за медицинско изследване и вземане на биологични проби за употреба на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози по образец съгласно приложение № 4. Протоколът се подписва от медицинския специалист по чл. 12, ал. 1, извършил изследването.

**Чл. 15.** (1) При медицинското изследване се вземат проби за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване.

(2) При изследване за употреба на алкохол се вземат две проби кръв в предназначени за целта вакуумни епруветки, всяка от които с обем не по-малък от 4 мл.

(3) За изследване на наркотични вещества или техни аналози се вземат две проби кръв, всяка от които с обем не по-малък от 7 мл, и една проба урина с препоръчителен обем не по-малък от 20 мл. За осигуряване на необходимото количество кръв се допуска използване на няколко вакуумни епруветки от същия тип по отношение на обем, антикоагулант и производител.

(4) Едната от кръвните проби по ал. 2 и 3 се съхранява като контролна, а другите кръвни проби и пробата урина се използват за химическо и химико-токсикологично лабораторно изследване.

(5) Вземането на кръв и урина за изследване за алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози се извършва в срока за явяване, определен в талона за изследване. При невъзможност на лицето да предостави проба урина и/или при обективна невъзможност за вземане на кръв за изследване в посочения срок медицинският специалист по чл. 12, ал. 1 отразява причините за забавянето и часа на вземането.

(6) При неявяване на лицето за изследване в указания в талона за изследване срок се приемат показанията на техническото средство или теста, с което е установена употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози.

(7) Отказът на лицето да бъде изследвано се отразява от медицинския специалист по чл. 12, ал. 1 в амбулаторния журнал на лечебното заведение и в протокола по чл. 14, ал. 2, като се удостоверява с подписа на изследваното лице.

(8) Отказът на изследваното лице да подпише изготвения протокол за медицинско изследване се удостоверява с подписа на един свидетел.

**Чл. 16.** Преди вземането на кръв за изследване мястото на убождане се дезинфектира с кислородна вода (3 % водороден пероксид) или друг антисептик на водна основа, несъдържащ алкохол и/или други летливи вещества.

**Чл. 17.** (1) Пробите кръв се вземат със затворена система. Пробите кръв за изследване на алкохол се вземат във вакуумни епруветки, съдържащи натриев флуорид (стабилизатор) и антикоагулант (калиев оксалат или сол на ЕДТА). Пробите кръв за изследване на наркотични вещества или техни аналози се вземат във вакуумни епруветки с антикоагулант (сол на ЕДТА или хепарин). Епруветките се запълват до маркера, с който се определя количеството.

(2) Пробата урина за химико-токсикологично изследване се взема във фабричен контейнер за уринни проби с капак.

(3) На етикета на вакуумната епруетка и съда за урина четливо се изписват имената на изследваното лице, датата и часът на вземането на пробата.

(4) Вакуумните епруветки и контейнерите за урина, съдържащи пробите, се запечатват със стикер със сериен номер от талона за медицинско изследване. В протокола за медицинско изследване се отбелязва серийният номер на стикера.

**Чл. 18.** Пробите кръв и урина се съхраняват от момента на вземането до изпращането им в лабораторията при температура от +4 °C до +8 °C.

**Чл. 19.** (1) Пробите кръв за установяване употребата на алкохол заедно с талона за изследване и протокола по чл. 14, ал. 2 се изпращат за изследване в някоя от следните лаборатории:

1. специализираните химически и химико-токсикологични лаборатории към:

а) Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) „Св. Анна“ и Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) – София, при Военномедицинската академия (ВМА) – за София и областите Софийска, Кюстендил, Перник и Благоевград;

б) МБАЛ – Пловдив – за областите Пловдив, Пазарджик, Смолян, Хасково, Кърджали;

в) МБАЛ „Св. Анна – Варна“ и МБАЛ – Варна, при ВМА – за областите Варна, Добрич, Силистра, Разград, Търговище, Шумен, Велико Търново и Русе;

г) ЦСМП – Плевен – за областите Плевен, Видин, Враца, Ловеч, Габрово и Монтана;

д) Медицинския факултет към Тракийския университет – Стара Загора – за областите Стара Загора, Сливен, Ямбол и Бургас;

2. съответната научно-техническа лаборатория при областна дирекция на МВР (ОДМВР), на чиято територия е извършена проверката от контролните органи за установяване на

употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози, в случай че разполага с необходимите възможности за изследване на проби кръв за наличие на алкохол.

(2) Пробите се изпращат в лабораториите по ал. 1 до 5 дни след вземането им в хладилни чанти с транспорт, осигурен от структурата, в която работи контролният орган, назначил изследването.

**Чл. 20.** (1) Пробите кръв и урина за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози заедно с талона за изследване и протокола по чл. 14, ал. 2 се изпращат за изследване в специализираните химико-токсикологични лаборатории на МБАЛ – София, и МБАЛ – Варна, при ВМА, научно-техническите лаборатории към ОДМВР или Научноизследователския институт по криминалистика при МВР.

(2) Пробите се изпращат в лабораториите по ал. 1 до 5 дни след вземането им в хладилни чанти с транспорт, осигурен от структурата, в която работи контролният орган, назначил изследването.

**Чл. 21.** За установяване на употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози се изследва едната от представените проби кръв. Другата се съхранява като контролна при необходимост от повторен анализ.

**Чл. 22.** (1) Изследването на пробите от кръв за наличие на алкохол се извършва по газхроматографски метод.

(2) Изследванията за установяване употребата на алкохол се извършват двукратно, като резултатите в отчетената крайна концентрация (отчетена до втория знак след десетичната запетая включително) не трябва да се различават с повече от 0,10 на хиляда при резултати до 1 на хиляда, а при резултати над 1 на хиляда – с до 10 % от стойността. При по-голяма разлика изследването се повтаря.

**Чл. 23.** (1) При химико-токсикологичното лабораторно изследване за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози се анализират предоставените проби урина и кръв. Употребата се доказва чрез резултата от изследването на кръвната проба. При липса на проба урина изследването се извършва само с пробата кръв.

(2) Изследването на пробите за наличие на наркотични вещества или техни аналози в кръвна проба, включително на техни метаболити, доказващи употребата им, се извършва чрез газова хроматография с масспектрална детекция (GC-MS) и/или високоефективна течна хроматография-масспектрометрия (LC-MS).

**Чл. 24.** (1) Изследването на пробите се извършва от лице с висше образование и професионална квалификация „химик“.

(2) Резултатите от химическото или химико-токсикологичното лабораторно изследване по чл. 22, ал. 1 и чл. 23, ал. 2 се отразяват в протокол за химическо или химико-токсикологично изследване за определяне концентрацията на алкохол и/или употреба на наркотични вещества или техни аналози. Протоколът задължително съдържа данни за: имената, длъжността и местоработата на извършилият изследването специалист; имената и ЕГН на изследваното лице; кога, как и какви проби са постъпили за изследване; състоянието на пробите при постъпване в лабораторията; номерата на стикерите, с които са запечатани пробите; кога е извършено изследването; използваните аналитични методи и получените резултати. Протоколът се подписва от лицето, което е извършило изследването.

(3) Концентрацията на алкохол се вписва в протокола по ал. 2 с точност до втория знак след десетичната запетая и представлява средноаритметичната стойност от извършените измервания.

**Чл. 25.** Пробите, извършените изследвания и резултатите от тях се вписват в лабораторна книга, като се отбелязват:

1. датата и часът на получаване на пробите;
2. имената и ЕГН на изследваното лице;
3. броят и видът на пробите, забележки по начина на затваряне и опаковане;
4. кой и откъде изпраща пробите;
5. номерът на талона за изследване и органът, който го е издал, номерът на досъдебното производство, когато е образувано, и имената на разследващия полицай, назначил изследването;
6. датата и часът на химическото или химико-токсикологичното лабораторно изследване, имената на специалистите, извършили изследването;
7. резултатът от химическото или химико-токсикологичното лабораторно изследване и методиката, по която е проведено;
8. други забележки, възникнали в хода на изследването.

**Чл. 26.** (1) След изследване на пробите за алкохол същите се съхраняват в химическите лаборатории при температура от +4°C до +8°C.

(2) След изследване на пробите за наличие на наркотични вещества или техни аналози те се съхраняват в специализираните лаборатории при температура не по-висока от минус 15°C.

(3) Контролните проби се съхраняват при условията по ал. 1 и 2.

(4) Пробите по ал. 1 и контролните проби към тях се съхраняват за срок не по-малък от 3 месеца, а пробите по ал. 2 и контролните проби към тях – за срок не по-малък от 12 месеца.

(5) При възлагане на повторен анализ се изследват контролните проби.

**Чл. 27.** (1) Лабораторията, извършила изследването, изпраща протокола по чл. 24, ал. 2 на структурата, посочена в талона за изследване.

(2) В тридневен срок от получаването на резултата от изследването административнонаказващият орган може да поиска повторно извършване на изследването.

(3) В седемдневен срок от връчване на наказателното постановление или от предявяване на обвинението за престъпление по чл. 343б от Наказателния кодекс изследваното лице може да поиска за своя сметка повторно извършване на химически анализ чрез органа по производството, ако не е изтекъл срокът по чл. 26, ал. 4.

(4) При отчетена разлика, два пъти по-голяма от посочената в чл. 22, ал. 2, между двете изследвания от органа по производството се възлага изследване в друга лаборатория на контролната проба, което се извършва от трима специалисти. В този случай транспортирането на пробата се осигурява от структурата, в която работи контролният орган, назначил изследването.

**Чл. 28.** (1) Разходите за извършване на медицинско изследване с вземане на биологични проби за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване за наличие на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози и за извършване на химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване за наличие на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози са за сметка на структурата, в която работи контролният орган, назначил изследването.

(2) Ръководителите на лечебните заведения и структурите по чл. 11, чл. 19, ал. 1 и чл. 20, ал. 1 със своя заповед определят размера на разходите по ал. 1 и предоставят тази информация на областните дирекции на МВР.

(3) Средствата по ал. 1 се възстановяват от водача, уличен с техническо средство, и от отказалия извършването на проверка с техническо средство водач.

### **Допълнителна разпоредба**

**§ 1.** По смисъла на тази наредба:

1. „Алкохол“ е етилов алкохол.
2. „Некачествена проба“ е пробата, извършена с техническо средство, при която уредът сочи невъзможност за отчитане на резултат или не сочи никакъв резултат.
3. „Невалидна проба“ е пробата, при която върху теста е отчетено това обстоятелство.
4. „Тест за проверка за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози“ е средство за установяване по химичен или имуноаналитичен метод наличието на наркотични вещества или техни аналози в орална течност (слюнка).
5. „Концентрация на алкохол в кръвта, изразена в „на хиляда“ означава „грам на литър“. Лабораториите, използващи методи, определящи концентрацията на алкохол в кръвта в милиграм на грам, преизчисляват резултата чрез умножение с коефициент 1,055.

### **Преходни и заключителни разпоредби**

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 174, ал. 4 от Закона за движението по пътищата и влиза в сила в срок два месеца от обнародването ѝ в „Държавен вестник“, с изключение на:

1. чл. 28, който влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
2. чл. 17, ал. 4, който влиза в сила от 1 юли 2018 г.

§ 3. (1) До 30 юни 2018 г. шишенцата, съответно вакуумните епруветки и съдовете за урина, съдържащи пробите, се запечатват, като капачките им се облепват с лейкопласт, парафинират се и се посочват трите имена на изследваното лице, датата и часът на вземането на пробата.

(2) Установяване на употребата на алкохол с доказателствен анализатор започва да се извършва от 1 юли 2018 г.

§ 4. Министерството на вътрешните работи създава необходимата организация за:

1. снабдяване на контролните органи по Закона за движението по пътищата с бланки на съответните документи по наредбата, а научно-техническите лаборатории към ОДМВР и Научноизследователския институт по криминалистика при МВР – с бланки и необходимите медицински изделия и консумативи за извършване на дейността;
2. въвеждане в експлоатация на доказателствените анализатори и обучение на служителите по чл. 8, ал. 1.

§ 5. Ръководителите на лечебните заведения и лабораториите по чл. 11, чл. 19, ал. 1 и чл. 20, ал. 1, както и ректорът на Медицинския факултет към Тракийския университет – Стара Загора, създават необходимата организация за изпълнение на дейностите по наредбата от съответните структури, както и организация за снабдяване на лечебните заведения, респективно лабораториите, с необходимите бланки на съответните документи по наредбата и необходимите медицински изделия и консумативи за извършване на дейността.

§ 6. Тази наредба отменя Наредба № 30 от 2001 г. за реда за установяване употребата на алкохол или друго упойващо вещество от водачите на моторни превозни средства (обн., ДВ, бр. 63 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 23 от 2006 г.).

Министър на здравеопазването: **Николай Петров**  
Министър на вътрешните работи: **Валентин Радев**  
За министър на правосъдието: **Десислава Ахладова**